

PRUEBA DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD
MAYORES DE 25 Y 45 AÑOS

PRUEBA COMÚN

PRUEBA 2023

EUSKARA

PRUEBA

SOLUCIONARIO

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
PROBAK: 25 ETA 45 URTETIK
GORAKOAK

2023ko MAIATZA

EUSKARA

PRUEBAS DE ACCESO A LA
UNIVERSIDAD: MAYORES DE 25 Y
45 AÑOS

MAYO 2023

EUSKARA

Ituna COP15 goi bileran: Lurraren %30 babestuta, 2030. urterako

Afrikako estatu batzuek salatu dute entzungor egin dietela haien kritikei. Sinatzaileek adostu dute funts berri bat sortzeari buruz hitz egitea.

Igor Susaeta- Gorka Berasategi Otamendi

2022ko abenduak 20

Espezieen desagertze azkartua galgatzeko asmoarekin, COP15 NBE Nazio Batuen Erakundearen natur aniztasunari buruzko goi bileran adostu dute planetaren %30 kontserbatzea. Azken bi asteetan Montrealen (Quebec) egindako biltzarrean parte hartu duten ia 200 herrialdeek akordio hori lortu dute goizaldean. AEBak ez daude, ordea, itunaren sinatzaileen artean.

Adostutakoaren arabera, «bereziki garrantzitsuak» diren ekosistemak babestuko dituzte. Herrialdeek zortzi urteko epea dute helburu horri dagozkion neurriak hartzeko. Hori bai, ez dute zigorrik ezarri konpromisoak betetzen ez dituztenentzat. Azken xedea da 2050erako etenda egotea orain arriskuan dauden espezieen galera, baita egungo desagertze tasa globala hamar aldiz apalagoa izatea ere.

Mundu osoko 3.000 zientzialariren ikerketa batek ohartarazi duenez, izaki bizidunen espezieen %10 desagertuta egongo dira mende amaierarako, neurririk hartu ezean. Lur planeta dinosauroen desagertzetik izan den espezie galerarik handiengan da, askok seigarren espezie desagertze masibotzat jo duten prozesuan.

Txinak eta Kanadak bultzatu dute akordioa. Horiek izan dira biltzarraren antolatzaileak. COP15 bilera Txinan egitekoa zen, 2020an, baina COVID-19aren pandemiak atzeratu du.

Afrikako estatuen eta garabidean diren beste batzuen lehentasuna zen biodibertsitatea babesteko funts berri eta bereizi bat sortzea, eta diru ekarpen handiagoa eskatu diete estaturik aberatsenei. Iparraldeko herrialdeek onartu dute funts berri bat eratzea, baina NBERen egungo finantzaketa mekanismoaren barruan, eta funts bereizi bat eratzeke elkarriketak abiatzera konprometitu dira.

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
PROBAK: 25 ETA 45 URTETIK
GORAKOAK

2023ko MAIATZA

EUSKARA

PRUEBAS DE ACCESO A LA
UNIVERSIDAD: MAYORES DE 25 Y
45 AÑOS

MAYO 2023

EUSKARA

Adituen arabera, estatuek akordioa betetzen baldin badute aldaketa handiak eragingo ditu nekazaritza industrialean, enpresen hornidura kateetan, eta kontserbazioan komunitate indigenek izango luketen rolean. Izan ere, itunean helburutzat jaso dute 2030erako erdira jaitea nekazaritza intentsiboan erabilitako ongariak, eta neurri berean murriztea pestizidei eta produktu kimiko arriskutsuei lotutako arriskuak.

Beste konpromiso batzuk

Lurraren %30 babestuko dutela ez ezik, sinatzaileek hitzeman dute degradatutako eremuen %30 berreskuratuko dituztela hamarkada amaierarako; gainera, larrialdi neurriak adostu dituzte desagertzeko arriskuan diren espezieak babesteko, eta ingurumenari kalte egiten dioten jarduera ekonomikoetarako diru laguntzak erreformatuko dituzte —urteko 500 milioi euro inguru dira—. Halaber, enpresei eta finantza erakundeei eskatuko diete eman dezatela beren jarduerak ingurumenean eragiten duen kaltearen berri. Ez dituzte, ordea, legez horretara derrigortuko.

(Egokitua) <https://www.berria.eus/paperekoa/1891/013/001/2022-12-20/ituna-cop15-goi-bileran-lurraren-30-babestuta-2030-urterako.htm>

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
PROBAK: 25 ETA 45 URTETIK
GORAKOAK

2023ko MAIATZA

EUSKARA

PRUEBAS DE ACCESO A LA
UNIVERSIDAD: MAYORES DE 25 Y
45 AÑOS

MAYO 2023

EUSKARA

GALDERAK:

- 1. Zergatik erabaki dute 200 herrialdek Lurraren %30 babestea? (puntu 1)**
- 2. Lurraren %30 babestea izan al da hartu duten hitzarmen bakarra? (puntu 1)**
 - A. Ez, beste hainbat akordiotara ere heldu dira.
 - B. Ez, horretaz gain, enpresek beren jarduerak ingurumeneari eragiten duten kaltearen berri eman beharko dute.
 - C. Ez, honek aldaketa handiak eragingo ditu nekazaritza industrialean.
 - D. Bai, hitzarmen hau izan da sinatu dutena.
- 3. Nazio Batuetako herrialde guztiek agertu dute neurri hauekiko adostasun osoa? (1 puntu)**
- 4. Zein da sinatzaileek itun honekin lortu nahi duten helburu nagusia? (puntu 1)**
 - A. 2030erako erdira jaistea nekazaritzan erabilitako ongarriak.
 - B. 2050erako desagertzeko arriskuan dauden espezieen galera gelditzea.
 - C. Izaki bizidunen ekosistema garrantzitsuak babestea.
 - D. Degradatutako eremuen %30 berreskuratzea.
- 5. Garabidean dauden estatuen eskakizun osoa onartu al da? (puntu 1)**
 - A. Bai, funts berri bat eratzea onartu da, NBEren finantzaketa mekanismoaren barruan.
 - B. Ez, herrialde aberatsek ez dute ekarpen handiagoa egitea onartu.
 - C. Bai, herrialde guztiek hartuko dute parte funts horretan NBEren barruan.
 - D. Ez, ez da funts bereizia sortu, nahiz eta elkarrizketak abiatzea adostu duten.

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
PROBAK: 25 ETA 45 URTETIK
GORAKOAK

2023ko MAIATZA

EUSKARA

PRUEBAS DE ACCESO A LA
UNIVERSIDAD: MAYORES DE 25 Y
45 AÑOS

MAYO 2023

EUSKARA

7. Zein izango dira akordio honek nekazaritzari ekarriko dizkion aldaketak? (puntu 1)
8. Testuaren egoera komunikatiboaren ezaugarri hauek azaldu: testu-mota edo generoa, erabilera-eremua, hartzailea, testuaren asmoa. (1,5 puntu)
9. Dituen ezaugarriak kontuan izanda, zein arrisku egon daitezke hitzarmen hau ez betetzeko? (1,5 puntu)
10. Zein sinonimo edo baliokide erabiliko zenuke belztuta dauden testuko hitz hauen ordeztzeko? (puntu 1)

TESTUKO HITZA	SINONIMO EDO BALIOKIDEA
...hamar aldiz apalagoa izatea...	<i>gutxiago, txikiago...</i>
Halaber , enpresei eta finantza erakundeei...	<i>Era berean, berebat...</i>
...ingurumenean eragiten duen kaltearen berri...	<i>sortzen, egiten...</i>
...; gainera ,...	<i>horretaz gain, horretaz aparte...</i>

Ituna COP15 goi bileran: Lurraren %30 babestuta, 2030. urterako

Afrikako estatu batzuek salatu dute entzungor egin dietela haien kritikei. Sinatzaileek adostu dute funts berri bat sortzeari buruz hitz egitea.

Igor Susaeta- Gorka Berasategi Otamendi

2022ko abenduak 20

Espezieen desagertze azkartua galgatzeko asmoarekin, COP15 NBE Nazio Batuen Erakundearen natur aniztasunari buruzko goi bileran adostu dute planetaren %30 kontserbatzea. Azken bi asteetan Montrealen (Quebec) egindako biltzarrean parte hartu duten ia 200 herrialdeek akordio hori lortu dute goizaldean. AEBak ez daude, ordea, itunaren sinatzaileen artean.

Adostutakoaren arabera, «bereziki garrantzitsuak» diren ekosistemak babestuko dituzte. Herrialdeek zortzi urteko epea dute helburu horri dagozkion neurriak hartzeko. Hori bai, ez dute zigorrik ezarri konpromisoak betetzen ez dituztenentzat. Azken xedea da 2050erako etenda egotea orain arriskuan dauden espezieen galera, baita egungo desagertze tasa globala hamar aldiz apalagoa izatea ere.

Mundu osoko 3.000 zientzialariren ikerketa batek ohartarazi duenez, izaki bizidunen espezieen %10 desagertuta egongo dira mende amaierarako, neurririk hartu ezean. Lur planeta dinosauroen desagertzetik izan den espezie galerarik handiengan da, askok seigarren espezie desagertze masibotzat jo duten prozesuan.

Txinak eta Kanadak bultzatu dute akordioa. Horiek izan dira biltzarren antolatzaileak. COP15 bilera Txinan egitekoa zen, 2020an, baina COVID-19aren pandemiak atzeratu du.

Afrikako estatuen eta garabidean diren beste batzuen lehentasuna zen biodibertsitatea babesteko funts berri eta bereizi bat sortzea, eta diru ekarpen handiagoa eskatu diete estaturik aberatsenei. Iparraldeko herrialdeek onartu dute funts berri bat eratzea, baina NBEren egungo finantzaketa mekanismoaren barruan, eta funts bereizi bat eratzekei elkarriketak abiatzera konprometitu dira.

Adituen arabera, estatuak akordioa betetzen baldin badute aldaketa handiak eragingo ditu nekazaritza industrialean, enpresen hornidura kateetan, eta kontserbazioan komunitate indigenek izango luketen rolean. Izan ere, itunean helburutzat jaso dute 2030erako erdira jaistea nekazaritza intentsiboan erabilitako ongarririk, eta neurri berean murriztea pestizidei eta produktu kimiko arriskutsuei lotutako arriskuak.

Beste konpromiso batzuk

Lurraren %30 babestuko dutela ez ezik, sinatzaileek hitzeman dute degradatutako eremuen %30 berreskuratuko dituztela hamarkada amaierarako; gainera, larrialdi neurriak adostu dituzte desagertzeko arriskuan diren espezieak babesteko, eta ingurumenari kalte egiten dioten jarduera ekonomikoetarako diru laguntzak erreformatuko dituzte —urteko 500 milioi euro inguru dira—. Halaber, enpresei eta finantza erakundeei eskatuko diete eman dezatela beren jarduerak ingurumenean eragiten duen kaltearen berri. Ez dituzte, ordea, legez horretara derrigortuko.

(Egokitua) <https://www.berria.eus/paperekoa/1891/013/001/2022-12-20/ituna-cop15-goi-bileran-lurraren-30-babestuta-2030-urterako.htm>

GALDERAK:

- 1. Zergatik erabaki dute 200 herrialdek Lurraren %30 babestea? (puntu 1)**

3000 zientzialariek egindako ikerketa baten arabera, ez bada ezer egiten, izaki bizidunen %10 desagertuko da mendearen amaierarako. Hau gerta ez dadin, 200 herrialdek hitzarmen hau sinatzea erabaki dute.

- 2. Lurraren %30 babestea izan al da hartu duten hitzarmen bakarra? (puntu 1)**

- A. Ez, beste hainbat akordiotara ere heldu dira.**
B. Ez, horretaz gain, enpresek beren jarduerak ingurumeneari eragiten duten kaltearen berri eman beharko dute.
C. Ez, honek aldaketa handiak eragingo ditu nekazaritza industrialean.
D. Bai, hitzarmen hau izan da sinatu dutena.

- 3. Nazio Batuetako herrialde guztiek agertu dute neurri hauekiko adostasun osoa? (1 puntu)**

Ez, AEBek ez dute hitzarmena sinatu eta Afrikako herrialde batzuk kexak zituzten.

- 4. Zein da sinatzaileek itun honekin lortu nahi duten helburu nagusia? (puntu 1)**

- A. 2030erako erdira jaistea nekazaritzan erabilitako ongarriak.**
B. 2050erako desagertzeko arriskuan dauden espezieen galera gelditzea.
C. Izaki bizidunen ekosistema garrantzitsuak babestea.
D. Degradatutako eremuen %30 berreskuratzea.

5. Garabidean dauden estatuen eskakizun osoa onartu al da? (puntu 1)

- A. *Bai, funts berri bat eratzea onartu da, NBEren finantzaketa mekanismoaren barruan.*
- B. *Ez, herrialde aberatsek ez dute ekarpen handiagoa egitea onartu.*
- C. *Bai, herrialde guztiek hartuko dute parte funts horretan NBEren barruan.*
- D. *Ez, ez da funts bereizia sortu, nahiz eta elkarrizketak abiatzea adostu duten.*

6. Zein izango dira akordio honek nekazaritzari ekarriko dizkion aldaketak? (puntu 1)

Erdira jaitsiko dira ongarrien erabilera eta pestizidei eta produktu kimikoei lotutako arriskuak.

7. Testuaren egoera komunikatiboaren ezaugarri hauek azaldu: testu-mota edo generoa, erabilera-eremua, hartzailea, testuaren asmoa. (1,5 puntu)

Testu-generoari dagokionez, egunkari batean argitaratutako albistea da; beraz, argi dago erabilera-eremua komunikabideak edo hedabideak direla. Albistea publiko zabalari zuzenduta dago eta testuaren asmoa informatzea da.

8. Dituen ezaugarriak kontuan izanda, zein arrisku egon daitezke hitzarmen hau ez betetzeko? (1,5 puntu)

Ez dute zigorrik ezarri ituna betetzen ez dutenentzat, beraz ez betetzeko arrisku handia dago. Gainera, herrialde batzuk eskaerak egin dituzte hasieratik eta horiek bete behar dira, adibidez: biodibertsitatea babesteko funts berezia. Ez badira eskaera hauek betetzen, hitzarmena hautsi dezakete.

9. Zein sinonimo edo baliokide erabiliko zenuke belztuta dauden testuko hitz hauen ordez? (puntu 1)

TESTUKO HITZA	SINONIMO EDO BALIOKIDEA
...hamar aldiz apalagoa izatea...	<i>gutxiago, txikiago...</i>
Halaber , enpresei eta finantza erakundeei...	<i>Era berean, berebat...</i>
...ingurumenean eragiten duen kaltearen berri...	<i>sortzen, egiten...</i>
...; gainera ,...	<i>horretaz gain, horretaz aparte...</i>